

Uğur qazanmağın sirrini istedadla zəhmətin vəhdətində görən aktyor

O, səksən yeddi illik ömrünün altmış ildən çoxunu səhnəyə həsr etdi. Bu illər ərzində 200-dən çox obraza səhnə ömrü verdi...

Ağahüseyn Cavadov 1894-cü il aprelin 22-də Bakının Xırdalan kəndində (indiki Xırdalan şəhəri) dünyaya gəlib. Anası Hürmət xanımın ən böyük arzusu onu savadlı insan kimi görmək idi. O, oğlunu təhsil alması üçün övvəlcə mollaxanaya aparıb. Sonra Ağahüseyn Cavadov Bakıda, "Sədət" məktəbində oxuyub. Həmin məktəbi 1919-cu ildə bitirib. Maddi vəziyyəti ucubandan təhsilini davam etdirməyib. Ailəsini dolandırmaq üçün tacir yanında işləməyə başlayıb.

Ağahüseyn Cavadov vaxt, imkan tapan kimi ona əsrarəngiz bir aləm kimi görünən teatra gedir, böyük maraqla tamaşalara baxırdı. Aktyorlar Sidqi Ruhulla, Mirzəağa Əliyev, Cahangir Zeynalov və Hacıağa Abbasovun səhnədə oynadıqları rollar onu heyran edirdi. Səhnəyə çıxmaq, həmin görkəmli sənətkarlarla tərəfniqəbili olmaq o vaxtlar Ağahüseyn Cavadov üçün arzudan daha çox xəyal idi. Amma xəyalının həqiqətə çevrildiyi günlər gəldi...

Ağahüseyn Cavadov 1920-ci ildə Azərbaycan Hərbi Komissarlığının Siyasi İdarəsinin yaratdığı teatrın Azərbaycan bölməsində aktyor kimi fəaliyyətə başladı. Bölməyə Sidqi Ruhulla rəhbərlik edirdi. Həmin teatrda "Bəxtsiz cavan", "Ac həriflər", "Xor-xor", "Dursunəli və ballıbadı", "Molla Cəbi", "Daşım-daşım" tamaşalarında səhnəyə çıxdı. Ağahüseyn Cavadov oynadığı ilk komik rollarla tamaşaçıların alqışlarını qazandı.

O, 1921-ci ildə yeni yaradılmış Bakı Türk Azad Tənqid-Təbliğ Teatrına dəvət olundu. Həmin teatrda hazırlanan tamaşalarda ifa etdiyi rollar Ağahüseyn Cavadova daha böyük uğurlar gətirdi. Bakı Türk Azad Tənqid-Təbliğ Teatrının adı sonralar dəfələrlə dəyişdirildi. Ağahüseyn Cavadov həmin teatrın truppasında fəaliyyətini yeni, yaddaqalan rolları ilə davam etdirdi.

1938-ci ildə Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrı təşkil olundu. Ağahüseyn Cavadov bu teatra dəvət edildi. Musiqili Komediya Teatrında ilk rolu "O olmasın, bu olsun" tamaşasında Məşədi İbad oldu. Sonralar həmin teatrın səhnəsində "Beş manatlıq gəlin"də Kəblə Hüseyinli, "Toy kimindir?"də Uzun, "Lənkəran xanın vəzirində" Xan, "Arşın mal alan"da Soltan bəy, "Evliykən subay"da Kəblə Qubad, "Qızıl gül"də Nadir və digər bir-birindən fərqli, maraqlı həm epizodik, həm də əsas rolları oynadı.

Ağahüseyn Cavadov 1942-ci ildən Məşədi Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrının truppasına qoşuldu. Ömrünün

sonunadək həmin teatrda çalışdı. Aktyor Milli Dram Teatrının səhnəsində "Məhəbbət"də Məmişov, "Toy"da Dəmirçi Musa, "Xoşbəxtlər"də Bərbərzadə, "Nişanlı qız"da Mirzə Salman, "Almaz"da Ocaqqulu, "Dönüş"də Xasməmməd, "Solğun çiçəklər"də Həməzə, "1905-ci ildə"də İmamverdi, "Həyat"da Cəlal, "Yaxşı adam"da Soraq kişi, "Cavanşir"də Qənimət, "Mənim günahım"da Almurad və başqa rollarla tamaşaçıların qarşısına çıxdı.

Aktyorluq bacarığını kino sahəsində nümayiş etdirmək imkanı da oldu. O, 1955-ci ildə ilk dəfə "Bəxtiyar" filmində Rza roluna çəkildi. Həmin il ekranlaşdırılan daha bir film də - "Görüş"də isə Əbülfəz rolunu canlandırdı. Sonralar "O olmasın, bu olsun"da Bəy, "Qızmar günəş altında"da Pirioglu, "Əhməd haradadır?"da Əhməd, "Kölgələr sürünür"də Elmi işçi, "Bir qalanın sirri"ndə Rəmmal, "Sehrli xalat"da Vəzir, "Şerikli çörək"də Xırdavatçı, "İstintaq davam edir"də Həsən dayı, "Mən ki, gözəl deyildim"də Zeynalov, "Bizim Cəbiş müəllim"də neft satan, "Bakıda küləklər əsir"də Sənişin, "Qərib cinlər diyarında"da Qarışad rollarına çəkildi.

O, aktyor kimi uğur qazanmağın sirrini istedadla zəhmətin vəhdətində görürdü. Ona görə deyirdi: "İstedad anadangəlmə olur. Elə ilk dəfə səhnəyə çıxanda başa düşdüm ki, teatra həvə göstərmək, istedad kifayət etmir. Sənətdə qalmaq üçün özünə qarşı yüksək tələbkarlıq və işdə inad göstərmək də vacibdir".

Ağahüseyn Cavadovun əməyi yüksək dəyərləndirildi, 1931-ci ildə Əməkdar artist, 1938-ci ildə isə Xalq artisti fəxri adlarına layiq görüldü.

O, 1981-ci il iyulun 20-də dünyasını dəyişdi. Vəfatından uzun illər keçsə də, bu günlərin tamaşaçıları Ağahüseyn Cavadovu filmlərimizin bənzərsiz komik qəhrəmanını kimi tanıyır və sevirlər.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"